

В такті юридичного спілкування значну роль відіграє культура мови. У випадку виникнення спору важливим є як зміст слова, так і форма його вираження. Вміло знайдений тон, правильне акцентування, виразна дикція – все це благодійно виявляється на прагматичі процесу обговорення правових питань, на психологічному стані учасників співрозмови, сприяє зниженню емоційної напруги. Від умілого використання лексичних можливостей мови, її виразності залежить ясність думок, їх правильне сприйняття. Словесна неохайність чи обмеженість мовних засобів може зіпсувати не тільки авторитет виступаючого, але і престиж самої позиції, яку він представляє.

Таким чином, характеристика особистої культури юриста може бути розкладена на окремі елементи, де обов'язковими частинами є розпізнання значення кожного фонетичного слова – одиниці, що має один словесний наголос (на столі, зробив би); розшифровка граматичних зв'язків між словами; включення фрази в контекст, зв'язування з попередніми репліками; розуміння іншого, додаткового, переносного значення; оцінка мовної майстерності промовця. А отже, цикл акту мовлення завершується новою дією – свідченням результативності висловлення.

Самкнулов В.І.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри юридичної психології та журналістики*

ПРОБЛЕМИ КЕРУВАННЯ РИЗИКАМИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Актуальність теми: формування техносфери урбанізація населення, зростання забруднення навколишнього середовища призвели до того, що на початку ХХІ сторіччя більша частина населення Землі мешкає в зонах дії техногенних небезпек високого рівня, а чисельність загиблих внаслідок забруднення біосфери, надзвичайних ситуацій антропогенного походження стала перевищувати чисельність загиблих від природних небезпек.

Ситуація, що складається на Україні є досить тривожною. Так, число випадків зі смертельним результатом на 100 тис. працюючих перевищує середньосвітові значення в 2 рази. Згідно з даними Держаної служби статистики за І квартал 2012 року в Україні від нещасних випадків невинного характеру загинуло 10068 осіб. Основними причинами передчасної смертності у побуті залишаються зовнішні фактори: масове поширення нездорового способу життя, стреси, екологічні умови, неналежний рівень профілактичних заходів щодо попередження травматизму невинного характеру тощо. Виходячи з вищевикладеного, стає очевидним, що травматизм невинного характеру за масштабами, збитками та складністю вирішення проблем є соціально значущим явищем. Таким чином, сфера

профілактика травматизму невинробничого характеру повинна посідати чільне місце у діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та громадських організацій.

Усе це обумовлює необхідність вирішення питань безпеки життєдіяльності (БЖД) у практичній площині. Ми вважаємо, що методологію БЖД доцільно будувати з позицій теорії ризику, що розглядає структуру формування ризиків для здоров'я людини, природного середовища, технічної системи. Цей підхід дозволяє здійснити усвідомлений перехід до керування ризиками з метою їхнього зниження.

У зв'язку з цим першим кроком на шляху до керування ризиками є: виявлення внутрішніх факторів ризику для даної людини; визначення груп ризику серед населення, чуттєвих до визначених факторів ризику; виявлення специфічних факторів ризику і їхніх джерел для обраної популяції; створення карт (районування) територій по ступені ризику. Вирішення зазначених задач повинне спиратися на чіткі кількісні критерії у визначенні рівнів ризиків. Даний етап роботи пов'язаний зі створенням експертних систем, що дозволяють оцінювати стан людини з метою прогнозу; безпеки його діяльності (внутрішні чи ендогенні фактори безпеки; вплив факторів річної природи на безпеку людини (зовнішні чи екзогенні фактори безпеки).

Одним з діючих методів керування ризиками є інформаційний, зокрема, навчання студентів вищих навчальних закладів основам безпечної життєдіяльності з метою формування мислення майбутнього фахівця, спрямованого на досягнення максимальної безпеки у роботі і в побуті. Ми виділяємо для себе на сьогоднішній день важливі педагогічні аспекти викладання БЖД у вищих навчальних закладах:

1. Навчальна дисципліна БЖД повинна бути насичена практичними і лабораторними роботами, на яких студенти можуть реально вивчити методики оцінки різних факторів небезпек для людини, а також одержати навички захисту від них.

2. При підготовці фахівців необхідна орієнтація на використання передових інформаційних технологій, оскільки сучасні прийоми і методи оцінки і підвищення рівня техногенної і побутової безпеки будуються на основі багатофакторного аналізу й інших досить складних алгоритмів, що на практиці добре реалізуються при використанні засобів обчислювальної техніки.

3. Необхідно сформувати у студентів уявлення не тільки про небезпеки і механізми їхнього виникнення, але і уявлення про норму, зокрема про критерії норми фізичного і психічного стану, здоровий спосіб життя: а також про практичні методи і засоби нормалізації функціонального стану. Результат анкетування студентів показали – що для них істотні внутрішні фактори ризику – паління, алкоголь, наркотики – (у 65 % опитаних), у той же час усвідомлення негативності цих факторів присутнє лише в

38 % студентів. Саме усвідомлення норми поведіння формує психологію безпеки в тій чи іншій ситуації і є гарантією подолання виникаючих небезпек.

Реалізуючи ці аспекти в процесі навчання студентів юридичних вузів ми спираємося на розроблені в НУ «ОЮА» на кафедрі юридичної психології та журналістики методики, технічні засоби і комп'ютерні програми для оцінки рівнів ризиків, пов'язаних із внутрішніми і зовнішніми факторами. Зокрема, розроблені засоби оцінки функціонального стану правознавця, що включають у себе діагностичні комплекси та експертні системи реалізовані у вигляді програмних продуктів і методик, що дозволяють виявляти стан норми і диференціальні відхилення від нього, а також оцінювати ендogenous фактори ризику, що можуть виникати в процесі діяльності. Створено експертні системи, що дозволяють визначати рівні ризиків (індивідуальних і популяційних), пов'язаних з дією екзогенних факторів. Розроблено методики нормалізації функціонального стану в процесі діяльності. Дані комплекси, методики та експертні системи застосовуються при виконанні практичних робіт студентами академії.

Практичне оволодіння майбутніми фахівцями навичками в оцінці і керуванні ризиками є запорукою підвищення особистої і колективної безпеки у всіх галузях людської діяльності.

Плукчи Л. В.

*Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
ассистент кафедры юридической психологии и журналистики*

ПОБУДИТЕЛЬНЫЕ МЕХАНИЗМЫ ДЕВИАНТНОГО ПОВЕДЕНИЯ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

Проблема девиантного поведения несовершеннолетних является достаточно актуальной. Вследствие отклонений от нормального поведения происходит разрушение жизнедеятельности. В возрасте, когда не сформировано стойкое мировоззрение, личность наиболее поддается внешнему влиянию, воспринимая интересы, взгляды, поведение окружающих, впитывая их в себя и в дальнейшем руководствуется ими.

Самым широким в рамках рассматриваемой проблемы является понятие мотивационной сферы, которую В. А. Иванников определяет как совокупность стойких мотивов, мотиваций, имеющих определенную и выраженную направленность личности (Иванников В. А. Юридическая психология. 2001, С. 116).

Целью является рассмотрение психологического аспекта причин «отклоняющегося поведения» подростков.

Автор рассматривает мотив и мотивацию как динамический процесс внутреннего психологического управления поведением, включающий его инициацию, направление, организацию и поддержку.